

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

Magyarország sérelmei.

VYX alezredes, a szövetségi sek katonai missziójának vezetője átiratot intézett a fegyverszüneti bizottsághoz, amelyben azt ajánlja, hogy a magyar kormány vegye fel újra a gazdasági összeköttetést a cseh-szlovák állammal, amely a maga részéről hajlandónak mutatkozik e tárgyakban direkt tárgyalásokba bocsátkozni a magyar kormánnyal. Vyx alezredes szerint a kereskedelmi forgalom helyreállítása annál inkább igazolva van, mivel a cseh-szlovák állam szuverenitása a magyar kormánynál notifikálva lett.

A fegyverszüneti bizottság a magyar népköztársaság kormánynak megbízásából Vyx alezredes átiratára a következő választ küldte:

— A magyar népköztársasági kormány a kényszerhelyzet hatása alatt kénytelen volt érintkezésbe és tárgyalásokba bocsátkozni egyes szervekkel és egyekkel, akik részben az országnak megszállott területein működve részben az országnak meg nem szállott területén tartózkodva, a magyar kormánnyal érintkezést kerestek. A magyar népköztársaság kormánynak kényyszerhelyzete abból állott elő, hogy a megszálló csapatok számos helyen a polgári igazgatást, amely a fegyverszüneti szerződés 1. és 17. cikke értelmében a magyar kormányt illeti meg, a magyar kormány közvegeinek kezéből a fegyverszüneti szerződést megsértve, kivették, a demarkációs vonalat, amely pusztán katonai természetű lehet, gazdasági határrá változtatták, végül a magyar állampolgárokat olyan elbánásban részesítették, amely egyáltalán nem felelt meg sem a fegyverszüneti szerződésnek, sem a nemzetközi jog szabályainak, se az emberiség követelményeinek. A fegyverszüneti szerződésnek, a nemzetközi jognak és az emberiségnek megsértése ellen a magyar kormány minden egyes alkalommal tiltakozott ugyan, a kényszerhelyzetre tekintettel azonban kénytelen volt érintkezésbe és tárgyalásokba bocsátkozni részben megszállott, részben a meg nem szállott területeken működő, illetve ott tartózkodó olyan szervekkel és egyekkel, akik útján az ország népének éltelmiszerekkel és szénrel való ellátását, továbbá a megszállott te-

ritületeken tartózkodó magyar állampolgárok sorsának javítását biztosítani remélte. E feladatok megoldását a magyar kormány mindig kötelességének érezte. Minthogy azonban a magyar népköztársaság kormánya azt látja, hogy a helyzet kényszere alatt követett, ebből az eljárásból olyan következtetések levonását ki sérlik, amelyek azt jelentenék, mintha a magyar kormány a tárgyalások által a jogtalanul megszállott területek megszállásának jogosságát és a szervek mögött álló, a szerződést sértő fegyveres hatalom jogosságát és igényeit elismerte volna és az őt, az államot akár a fegyverszüneti szerződés alapján, akár egyébként megillető jogokról lemondott volna; a magyar népköztársaság kormánya kénytelen ünnepélyesen tiltakozni az ellen, hogy ennek

rázat és következtetések ellen tiltakozását bejelenti, egyúttal arra kéri alezredes urat: méltóztassék tudomásul venni, hogy a magyar kormány elvi álláspontja, amely a fegyverszüneti szerződésen alapszik, semmi irányban nem változott meg. A magyar kormány semmi olyan jogról, amely a magyar népköztársaságot és őt megilleti, le nem mondott, a fegyverszüneti szerződést sértő hatalmak igényei, amennyiben ezek Magyarország területére vonatkoznak, soha el nem ismerte, egyidejűleg kijelenti, hogy a jövőben netán előforduló esetekben, amikor a megszállott terület lakossága szenvedéseinek enyhítése céljából vagy a meg nem szállott terület lakosságának éltelmiszerekkel és szénrel való ellátása céljából vagy hasonló okból a megszállott területen levő kö-

nisztartanás fogja megvizsgálni. Az ügy iratai a minisztartanás elé kerülnek, amely személy szerint ki fogja hallgatni mindazokat, akiknek az elleforradalommal szemben megindított szerepük volt. Ki fogják hallgatni Dietz Károly főkapitányt, Páll György főkapitányhelyettest és a nyomozásban eljáró valamennyi rendőrtisztviselőt. A rendőrség vezetői eljárásukat a következőképpen magyarázzák:

— A belügyminisztert a főkapitányság vezetői a nyomozás megkezdésekor azért nem értesítették rögtön az elleforradalommal szemben megindult vizsgálatról, mert az ügy sürgős volt és mert abban a hitben voltak, hogy a készülő eljárásról Nagy Vince belügyminiszternek már tudomása van. Páll György főkapitányhelyettes tizennyolc ember kirendelését kérte a Katonatanács kormánybiztosától. Vagast kapitány pedig tizennyolc embert a szocialdemokrata párttitkárságtól kért, csak annyit mondottak, hogy egy eljárásához szükségesek az emberek, de hogy mi készül, nem közölték sem a Katonatanácsnál, sem a szocialdemokrata pártal. A rendőrség teljesen perrendszerűen akarta folytatni a házkutatásokat és a szocialdemokrata párttól és Katonatanácsától azért kérte a hatósági tagokat, hogy a tömeges házkutatások eredményében senki ne kételkedhessék, ha azok esetleg negatív eredménnyel járnak. Magánosokról, előkelő társadalmi állású emberekről volt szó, a rendőrség tehát nem kockáztathatta, hogy esetleg az a gyanu érje, hogy az elleforradalmi mozgalmakra vonatkozóan bizonyos helyeken nem akar bizonyítékokat találni. Ezért tartotta a rendőrség szükségesnek, hogy a szocialdemokrata párt és a Katonatanács kiküldöttjei is jelen legyenek a házkutatásoknál. Sem a főkapitánynak, sem helyettesének a bejelentés elmulasztásával nem az volt a szándéka, hogy egy ilyen kényes, politikai természetű nyomozást a belügyminiszter tudta nélkül intézzen. A rendőrség vezetői remélik, hogy a félreértés folytán támadt konfliktus Nagy Vince és a főkapitányság vezetői között elsimul.

A KÁRTYÁS IMÁJA:

Irta: Kosztolányi Dezső

Valami van:
A változás.
Valami van:
Ami oly esodás.
Én veszhetek,
De nem vesz el ő
A félszemmél siró,
Félszemmél nevető.
Valami van:
Öröm és iszony.

Valami van:
A földi sikon.
Valami van:
Ezt érzem.
Tapintja velőm
És látja kezem.
És hirdetem
Busan-vigan
És esküszöm:
Valami van.

az érintkezésnek és tárgyalásoknak, — amelyek a kényszerhelyzetben állottak elő, — oly hatály tulajdonitassék és ezekből az érintkezésekből és tárgyalásokból oly következtetés vonassék le, amely a magyar kormánynak számos tiltakozásban megnyilvánuló álláspontjával egyenes ellentétben van.

A magyar kormány a maga álláspontját úgy a nyilvánosság előtt, mint az alezredes ur előtt is annyiszor és oly számos esetben körvonalazta, hogy minden egyes esetben szükségtelennek lát szik, sőt gyakorlatilag szinte ki vihetetlen ez elvi álláspontnak ujabban egész terjedelemben való kifejtése.

Amidőn tehát a magyar népköztársaság kormánya ily magya-

zegekkel vagy egyékekkel érintkezésbe és tárgyalásokba lép, — eredeti álláspontját ezzel feladni nem szándékozik. Felkérem az alezredes urat, hogy az előadottakat felettes katonai hatóságának mielőbb tudomására hozni sziveskedjék."

A fegyverszüneti bizottság ezen az átiraton kívül a magyar kormány megbízásából egy másik átiratot is intéz Vyx alezredeshez, amely a kérdésnek elvi részével foglalkozik.

A minisztartanács és az elleforradalmár-nyomozás.

Az elleforradalmi vádakkal kapcsolatos házkutatások egész anyagát, Nagy Vince belügyminiszter kívánságára, maga a mi-

hogyan

WEST
romban
yek ná
alá ke
sztalok,
felso-

ank el.

nt. Mich.

AKTÁR.

CSITT-CSATT

Írta: MORICZ ZSIGMOND.

MIHÁLY nagy gondal fityele a meritőhálót. A Tisza szőke habja csak úgy sodorta bele a halat; egy-kettőre meg-elevenedett a háló s Mihály tele marokkal szedte ki belőle a pompás kövér potykákat. Csak úgy daskált bennük, az apraját visszahányta a vízbe, hadd nőjjenek. Egy-két harcsa is belekerült a fogásba s nagy bajuszát módosan meresztgette; utoljára még kecsge is akadt, szép, fehérhátú, karcsu kecsge.

— Hő uramisten, — kiáltott fel Mihály — micsoda paprikás lesz ebből!

És a kicsi kis feleségére gondolt, akivel mindenképp meg volt elégedve, már ahogy egy hónap alatt kiismerheti az ember az élete társát, de azt sehogysem szeretne, hogy az asszony nem igen kapott a halon. Hogy lehet az, hogy valaki a halat nem szereti! Két szent étel van a Tiszaháton: az aratási buzapép, meg a paprikáshal. Ezt a két ételt úgy kell venni, mint az isten fő-fő jótéteményét, egyik a föld magvát, a másik a vizek áldását jelenti az asztalon. De úgy is kell elkészíteni. Vagy nagyon jól, vagy sehogy, különben szentségtörés.

Mihály tarisznyára rakta a halat, kivezette a partra, a ladikot kikötötte a vizimalom cölöpjéhez, a molnárnak bekiáltott:

— Gergő bátyám isten áldja! Köszönöm a szívességet!

— Vót legalább hasznod benne? — kiáltott ki a molnár az ablakon.

— Hát akadt egy-két kis rossz keszeg, cigányhal, miegymás, — kurjantotta be Mihály. Nem kell azt a halászmesternek tudni, hogy milyen nagy az elnézésből engedett zsákmány. Így is szíjja a fogát miatta, de a patvarba is, tán ő csinálta a Tiszát, hogy abból másnak nem szabad ebihalat se kifogni.

Vigan kocogott haza a jól megrakott vászontarisznyával s otthon maga emelt le a falról egy kis fateknőt, abba öntötte a halat.

— No hékám, — szólt a fanyar arccal néző kis feleségéhez, — ebből jó paprikás legyek!

Az asszonyka elfordult, úgy fintorgatta az orrát, szeretne volna az egész tálat kihajítani az udvarra, az urával együtt. De hát fiatal asszony nem igen mer ellene mondani a gazdájának, mert még nem tudja, mi lakik az emberben. Kivált meg hogy Mihály nem is fálubéli. Más faluba való. A farsangon egy lakodalomra átjöttek a szomszéd kóródi legények, köztük volt Mihály is, akkor ismerkedtek meg. Megszerették egymást, és kapáláskor, mezőn, aratási kálán újra találkoztak, egy-kettőre házasság lett a játékból. A lány szüleinek az volt a kikötésük, hogy Mihály ide jön lakni a faluba. Ő is kész volt rá, mert otthon ügyis kicsi volt a ház, nagy a család, itt meg egy egész külön kis házaikat ka-

pott az asszonnyal, mert ezeknél se férték.

De így meg az lett, hogy Mihály csak úgy vendégformán költözött be a feleségéhez. Nem volt neki semmije, még csak a ruháját is otthon fogták az öcsesei számára. Ő csak egy új gubát hozott magával, meg a mi rajta volt; az asszonynak már az első héten ruhát kellett varrni az urára, ha le akarta váltani róla a szennyest. Az anyjok meg azt izente a fiatal asszonynak, varrjon, nincs más dolga, ő nála még négy legény fia van, nem pazarolhat. Elég hogy kétökrös szekeret adták a fickóknak, azt is igen megsínylik.

Lett ebből nagy harag; de az is lecsendesedett. Az asszonyka nem zúgott soha, mert látta, hogy jó puha ember az ura, persze erősen asszonykéz alá volt szoktatva otthon is. Azért még mindig csinyján kellett vele banni egy s más dologban, így a nagy halászi kedvében is, ha úgy bele volt gondolva a halba.

Mihály odahátul, az őt körül találta magának dolgot, míg az ebédet főzte az asszony. Már jó délutánra hajlott a nap; a parasztember harap ha éhes, de csak eszik, mikor kész az étel; csak az urának korog órára a gyomruk.

A paprikás nem sikerült. Mihály kanalazta, mártogatta, nem ízlett neki. Már az első falat se volt kedvére való, sajgtalan volt-e, borsátlan, hagymátlan, de valami hujja volt az íznek. Oda is kapta egy kicsit a tűz, az isten pusztitana el minden vaslábat, bezegg az anyja cseréplábasáiban nem ég oda semmi, hanem a feleségének már vasedény kell.

Nem ízlett sehogy. Már az első kóstolás után megérezte Mihály, hogy ma baj lesz, ebből nagy veszedelem lesz, mert ezt ő nem hagyja szó nélkül, hogy azt a fájtos halat így elpocskolta az asszony. Isten ellen való véték ez.

De ha már ugyis veszedélmes lesz belőle, hát legalább "be-pofáz" annyit, amennyit bír. De minden kanál után megeresztett egy-egy szót.

— Nem jó e Zsuzsi! Hujja van! Sajnálottad alá a zsirt! Só simes benne.

— Van azon minden.

— Van ezen frász. Nincs ezen semmi. Nincs ennek annyi íze se, mint a töreknék. Hej, mit csinált vón az én anyám ebből a halból! Micsoda paprikást!

A fiatal asszonyt már a hideg lelte, ha az ura az anyjával hozakodott el. Az mindent jobban tudott az ura szemében az egész világnál, különösen meg a feleségénél.

— Mit csinált vón ebből az én anyám! — ismételte Mihály s egy szép falat kecsagét vett a szájába.

Az asszonykából kitört a pulykaméreg.

— Vidd haza! Vidd haza! Mért nem vitted haza az anyád-nak!

— Bizony kár vót, — mondta Mihály s újabb kecsagedarabot kotorászott elő a piros léből.

— Na hát nekem ne hányd mindig az anyádat! Erigy haza! Nem megyek utánad! Sose is mentem. Vigyen a szösz...

Mihály elhalgatott. Ez kényes pont. Maga az asszony sem folytatta, félt, hogy nagyon erőset talál mondani. Csak azt morogta még oda:

— Annyit tudok, mint az anyád.

Mihály belepiszkált a lábasba, turkált benne, mint a jóllakott malac a moslékos dézsában.

— Látom!... Ilyet halat elrontani! Sokat tudsz! Megmutattad! Jól megtanultad az anyádtól!... Persze, ő maga se igen sejt hozzá.

— Hallod! Hagyj békét az anyámnak!

— Az anyád! Az öreganyád se tudott egy paprikáshalat megcsinálni. A hetvenhetedik öreganyád se, — piszkálódott Mihály.

Az asszony elképedve állott s azt nézte, mit vágjon a szerelmes ura fejéhez.

Ez pedig nagy hidegvérrel bicskára szurt egy szép darabot s behapta.

— Hal ez? — pöfögte teleszájjal, — hal ez!? Prófi-phü-treszfiha!...

Szálla akadt a torkán s elkezdett prúszkálni, krákokni, köpködni, mint a macska.

Levágta a kést, kanalat, felugrott s az egész szobát telefújta. Az asszonykának se kellett több, kacagásra fakadt, úgy hogy hol az asztalra borult nevéteben, hol az ágyra, szinte szédelgett.

Végre keservesen rendbejött az emberke, szeméből is kitorulta a könnyet, s a torkán egyet-egyét köszörülve, repedt hangon nyögte:

— Mi? nevensz? kinevetsz? az uradat kineveted? Egy paprikás halat nem tudsz megcsinálni, az uradat ki tudott nevetni? Ilyen teremtéssel éljek én? Soha én! Sohase kinlódok én veled! Nem én! Van két ökröm, szekerem, van egy új gubám, az az enyim. Azt elviszem. Te meg maradj magadnak. Amit főztél, add meg.

Kapta a gubáját a kis ágyról s kiment. A két piaci kis ökrét kivezette az ölből, befogta a fakó szekere elé, a gubát is felökte, maga is felült a szekérdalra és se szó, se beszéd, kihajtott az udvarról csendesen, még a kaput se zárta be maga után.

Az asszonyka ott leskelődött az ablakban, de ahogy meglátta az ura mérges arcát, újra meg újra elfogta a kacagás, ki se tudott szólni.

Ellenbep a két kis ökröt ment, mendegélt, végig a kis falun. Az iskola előtt letért a kóródi utra s lassacskán kiértek a málékertig, a nagy dióáig.

— Hopp! — rikkantott az emberke, mert valami jutott az eszébe, — baj van!

Mindjárt szólította az ökröt, visszatértette. Magyarázatképen meg is mondta nekik:

— A kemencét én csináltam, azt letöröm!

Ugy is tett. Hazaballagott a két ökrrel; még a kapu is nyitva volt. Dühös is lett érte. Az az asszony csakugyan nem tud rendet, be se teszi a kaput az ura után. Nem baj, már mind-egy. Ugy se hajt be rajta. Megállott a ház előtt, leugrott a szekérről, felment az udvaron, végig a kertre, lent a szilvásban volt a paticsból font sűrűhöz, abban a kemence, amit ő csinált. Bedűtötte az oldalát, avval, mint aki jól végezte a dolgát, ki a szekérre! Felült, elhajtatott, — most már örökösen.

Jól fenn volt a vacsoracsillag mikor hazaért a szülei házába a két kis ökrrel.

— Hát te hogy kerülsz haza? — támadtak rá. — Halljátok, ezt elkergette az asszony!... Mondtam én, hogy kardos kis menyecske az!... No fiam, hamar kitört a komenció!... Ez elmehetett hazulról, házasodni egy hétre.

Igy lármáztak rá nevetve apja, anyja, testvéröccsei.

Mihály izgett-mozgott, nem igen hirdette, mi volt, hogy volt. Mért kellett ott hagyni az asszonyt.

— Nem tértünk össze, — dühnyögte, mikor mégis színt kellett valalni. — Nekem elég vót.

— Jó van fiam, itthon vagy. Helyed van itt! — mondta az anyja, aki persze, mint a jó kolós, mindig maga mellett szeretné látni a gyerekeit; ugysis eleget siratta a Mihálykáját, hogy olyan messzire vitte a sorsa; haj bizony, egy felőrajrás gyalog, ökrösszekéren három óra, mert meg kell kerülni a Halvány-mocsárt.

Mihály nem vóna elhinni magamagának se, hogy sehogy, sincs ő már itthon a régi jó otthonában.

Hanem mikor kiment az ölba és bekötötte a két kis ökrét a régi helyére, azt mondta nekik, megveregetve a tomporukat:

— Nem baj! De letörtem a kemencét!

Eltelt egy nap, két nap, el egy hét. Már éppen beleszoktak, hogy jól van úgy, ahogy van, csak Mihálynak volt mindig új meg új baja... Már olyan jól megszokta, hogy ő gazda, aki egy szép kis asszonycselédnek úgy parancsol, ahogy neki tetszik s most egyszerre visszacsépett legénysorba, az apja keze alá. Már olyan szépen rákapott volt a felesége jóizú förtjére, hisz az új asszony mindent megtett, hogy az ura szeresse az ételét — s most újra itt van az anyja sovány kosztján, mert itt bizony nem sok jó falat jut egyrel! S ami a legnagyobb baj volt, újra kint kellett hálai az ölba, a szájas öcsesei közt; a kemény, görbe vessződikön, ahol oly keservesen lehetett elgondolni, hogy valahol milyen szerel-

(Folytatás a 4-ik oldalon.)

Bistey
ja alatt
De nem
felkötve,
voltak.
kartársai
töztették
manzsett
kodások
a felszto
től, figu

— En
forint k
ben. Ho
alább el

Nagy
péncz itt
jóság.

— Ser
bankókb
va! —
költő, va

A leg
mi lesz
szegény
feje alá
szobáján
leltart
gu, a v
uj intéz

A fonto
Elkelő
legutolsó
den hol
pályája
a mozon
Laasszon

egyik k
kosarat
legfelül
Az egyi
Carmen
minden
félíg, tré
tartalma
(és kál
lom me
get, ho
Gothába
je el b
Leányka
apránké

A ka
néztek
szett n
kissé m

A m
sok vol
öt forin
rint —
öt forin
delszako
cariban,
forint.

— E
kabátja
— É
szakon,
irt!

Megi
azon, h
költöth
rapokb
kávén
megvál
ra tett
ra, jora
letesen
utolsó
ség div
nül, jó
kal töl
legáján
vékony
nap, j
hatja
ő mag

KÖLTŐK ÉJSZAKÁJA

Irtá: BRÓDY SÁNDOR.

Bistey magyar költő fejpárnája alatt száztizenöt forintot volt. De nem pazarolhatta el, az állá felkötve, a szeme lehunyva, nem voltak többé rimeik. Két cinikuskartársra segédkezett a mig felöltöztették — ingombót tettek a manzsettájába és több ily uraskodásokat miveltek — és zölden a felsztól, meg a halálmegvetéstől, figuráltak a pénzzel.

— Ennyi vagyon! Soha ötven forint készpénze nem volt egyben. Hogy nem költhette ell legálább elköltötte volna!

Nagyon sajnálták, hogy a pénz itt maradt, mint gazdátlan jószág.

— Semmi vidámság ezekben a bankókban, olyanok mint az árva! — szólt az egyik, szintén költő, valamint a másik is.

A legnagyobb gondban, hogy mi lesz már most a pénzzel — szegénynyel — visszatették a fejé alá és körülnéztek a kórház szobájában, hogy fölvegyék a leltárt. A nagyszerű, az elsőrangú, a valóban európai, egészen új intézet egyik első lakója volt. A fontoskodóan hygienikus, sötét előkelő szoba volt a lyrai költő legutolsó otthona és itt volt minden holmija, a mi husz esztendő pályája után megmaradt, a mit a mosoné el nem loptak, a szobaasszonyok le nem foglaltak. Az egyik kartárs kinyitotta a nádkosarat és találmira kivette a legfélelű található papirdarabokat. Az egyikre vers volt írva, olyan Carmen lugubre-féle, kötelező minden magyar poétára nézve, félig tréfa, félig végrendelet. A tartalma az, hogy a vagyonos (és kálvinista) hivatalos iradalom megtehetné azt a szíveséget, hogy a holttestét elengesse Gothában, a hamvait pedig küldje el barátainak, a kik erdélyi Leányka-borban igyák meg, de apránként, ne egy iramban.

A kartársak önkéntelen hátra néztek a halottra, a vers tettszett nekik, de az ajánlat egy küssé megborzasztotta őket.

A másik papiroson számadások voltak, frissek, a száztizenöt forintot illetők: "Harminc forint — egy havelock. Nyolcvanöt forint egy havi tartózkodás délszakon, Fiumében vagy Bucariban, száz forint. Minus = 5 forint.

— Ez lett volna az első téli kabátja.

— És első tartózkodása délszakon, a melyről annyi verset irt!

Megint elkezdtek sopánkodni azon, hogy a pénzt már el nem költhette és hogy az utolsó hónapokban spórolt tejen, fekete kávé és szivaron élt. Egészen megváltozott, hogy rendes állásra tett szert, tisztességes újságra, jóraváló kiadóra, a ki becsületesen megfizette. Pedig az utolsó hónapokat a szerkesztőség divánján feküdvé, dologtalanul, jórészt köhögési rohamokkal töltötte el. Egyetlen egy kollégájának — pedig a jászai vezény pénzü volt — eszébe nem jutott volna, hogy elköthetja tőle a hektikát. Különben ő maga is gyomorhajósnak hitte

magát, mert a sok keserű pipa, rossz szivar elvette az étvágyát. Nem hitte, hogy megy a halálnak, a többi se, elayőszörgött a kedves szobában, a hol mindig kaszinóztak és mégis egyre dolgoztak. Viccelődések, veszekedések, délutáni lázak, nagy szenzációk, gyerekes csinyek és valóságos hazafias cselekedetek közepette, a szidott és szeretett műhelyben, felöltözve haldokolt és szemlátomást ment össze, mint a susinka, ama ráncos száritott gyümölcs. A napi híreket kellett volna csinálnia, elvégezték helyette a pajtasai kalábjába, és ha a vörös, — és gyanus — diványon elaludt, a lábára több osztrák, a testére néhány angol újságot tettek, eloltották a gázt és lábujjhegyen mentek el a reákciónál. Lakása pedig volt már akkor. Igazi, állandó, biztos, azonban csak most először. Nem a banális sir, hanem ez a modern egyetemi kórház. — Budapestnek ekkor a dátum: a nyolcvanas évek eleje — angol, francia, német és belga mintára épült, ahol nem kellett mindennap fát és szenet hoztatni, légfűtés volt, biztos kosár, akár halál, és női látogatók is, valódi nők.

— Női ügyeit, az István női ügyeit kell rendeznünk! — szólt az egyik barát. Elégünk a levelezéseit, nehogy a családok vagy az utókor... Egyes színésznők — tudom — egészen... Ügyelni kell, nehogy kompromittálódjanak.

Kutatták és csakugyan találtak vagy husz-harminc színésznő levelet, hihetetlenül édeskés valamennyi, csak a felületes létszatra szerelmes levél, tényleg üzleti jellegű, valamennyi szerződésre, szerepre, megirt vagy megírandó bírálatra, egy-egy igazgatóra, a ki a veséjét nem szívesen engedte kivétetni, vonatkozott valamennyi. Ez ezeket pakolta, hurcolta hónapok lakásáról hónapok lakására a költő, nem volt szíve egyiket is elégetni. A barátai most sebtében végeztek vele.

— Semmi kompromittáló, lovasias volt, vigyázz!

A hagyatékból igazán nem volt semmi izgató, kényes ügy. Rossz helyesírással két-három találkára való meghívás, egy Mesitz nevű szabónak a perkelei, tizenöt éven át ebből származott akták. Ugy látszott az alapkövetelés huszonöt forint volt, de a vége felé már ezresbe járt. Minden második papiroson rá volt írva: Mesitz felp. Az okmánybélyegek elhalványodtak és változtak ezeken az írásokon. Mosó-cédulák, önmagának, a költőnek, az újságokból kivágott rossz arképei, egy erotikus verses regény töredékei, néhány félbe maradt dal — ezek voltak minden.

A két barát molton és ernyedetlenül kutattott. Legalább ha valami végső akaratna, egy vagy két utolsó versre találnának. Az egyik végre, az utolsó számadás hátán följegyzést talált arról, hogy egy Fanni nevű ura nővel jöhetne, virraszthatna utolsó éj-

szakája fölött, egy csókot adhatna neki utoljára, hogy ne fázzen a hideg sirban. Kivánság, sőt követelés rejlett a rimtelen versben és a két élve maradt költő — az egyik bár prózában dolgozott — az apácára hagyták a halottat és elindultak a Tisztviselőtelepre, a hol Fanni, egy aljárás-bíró felesége, egyedül vacsorált, az ura az estvét — mint rendezen — a körben töltötte. Fontoskodva, a hazát is belekeverve a dologba, hívták föl a végső akarat teljesítésére. A nőnek tiszta, kék-víz színű szemei szinte elolvadtak a könnyezésben, pedig e szemeket a meghalt költő ajka nem érintette soha. Vers-viszony volt köztük. Bistey ciklust alkotott e nőről, kezdetben finom epedéssel, gyengéd és kedves érzéssel telít, lázadózt, bucsuztatott és szenvedélyeset, amikor a leány férjhez ment és féktelen, vad, házasságtörő szenvedélyvel telít, amikor Fanni kezének csuklóját egyszer a kapu alatt bucsuzkodván tőle, megcsókolta. Ifjúkori lelki viszony nem lett belőle soha semmi más, bárha sokat gondoltak rá mind a ketten és az asszony erősen ragaszkodott ez emlékhöz, sőt táplálta és tüzelte is, különösen ha a férj soká maradt a körben, egyedül hagyta őt, szemére hányta, hogy pazar, vagy fölemlítte eredetét, és hogy csak később katalizált. Ilyenkor irt is "barát"-jának, de a levelet nem küldte el. Egyszer azonban meglátogatta a kórházban és akkor a beteg gyönyörűen udvarolt neki, kesernyős, száraz hangja olvadt, izzott, szárazra...

Az asszony nem is gondolkodott.

— Megyek! csak egy nagy kendőt veszek, — mondá és az urának csak egy sort irt: "szent kötelességet teljesítek, ha világos lesz, itthon vagyok!"

Szinte lelkesen vagy legalább is érdeklődve és fölízgatva ment előre a három, hogy teljesítsék az utolsó kötelességét. Bistey azonban már nem volt odafenn a szobájában, levitték az egyszerű eleganciával berendezett halottas kamarába, ahol ő, mint egyéniség egyedül volt szintén, különben más halott nem is volt az új kórházban. Az asszony szíve szorongott, amikor esti időben le kellett menni a pince helyiségbe, de a lépcső elegáns fával kárpitozott, száraz, beton, cement, gránit, fa és vas mindennütt. Mintha valami idegen nagy ország költője lett volna Bistey és mintha egész életének a megcáfolása lenne ez a komoly, ekzakt, civilizált, csaknem jómódu helyiség.

Az asszonyt a holttest mellé ültették arcon a villamos lámpa felé, de hogy a háprágon át láthassa a költő szabadon hagyott fejét, a mely olyan volt, mint egy gyermeké, akiz azonban száz esztendő. — Bevitettek egy új testamentumot, hogy azt olvassa, lehetőleg hangosan, részben, hogy ne féljen, réssint, hogy Bistey hallhassa, ha esetleg még is hallana. Ők elmentek, "dolgo-

kat kellett rendbe hozni," azaz pénzt keríteni, ma este is, mint minden este, azonfelül, hogy a barátokat összehozták a vissza-jöjjenek ide a ciklus hősnőjével együtt virrasztani. Am egyik — a versíró — magával vitte a Bistey pénzt is, nehogy azt elhányják és hogy átadhassa majd az anyjának, ha ugyan ezt még valahol kikutathatják. És talán még valami ideája, ötlete is támadt... A virrasztó asszony kisése rémülten az ajkát, lefelé görbitvén utánuk nézett, a mikor elmentek és fülig beburkolódzott piros nagykendőjébe, mikor egyedül maradt.

Az első pásztoróra! Éjjel egyedül. Szépek voltak így ketten, felülről élesen megvilágítva. Az asszony erős meggyőződés és kötelességek embere, bár vacogó foggal, kezét a költő fekhelyéhez érintette és természetből ijedt, csudálkozó szemébe szerelmes mosolyt és részvételtjes lágytságot parancsolt. E nő akart, mint a hogy akarni tudnak azok a nők is, akiknek puha formájából kiment testén oly büszkén áll vértelen fejük. A villamos fény egy világossági körbe foglalta, sötét olvasztotta össze a szerelmes párt és így teljesen összekomponálva, nagyon szépek voltak. Főképp a megvilágított vad, vörös nagykendő, amely a földre hullva, a halottas ágat összekötötte az élő asszonnyal. A kép nem moccant és alig lehetett megkülönböztetni, hogy az evangélium, messiás, mások, visszhangzó szavak, himnusz. Az asszony-e, a férfié?

A szolgánálha betéte és vállvonogatva túrta a vállait és e rendellenességét. Tudta, hogy a költőnek, mint az újabb dolgozó uraknak általában, minden szabad, főleg a kórházban, a pusztulás útján. Nem akarta az utolsó éjszakát zavarni, félrelélt és az asszony teljesen egyedül maradt, még gondolatban, éleljeniére is elhagyta. Őt és kötelességét teljesítette. Földözta magát. Szívét kellemes reszketésben tartotta nagyfölkötségének és hűtlenségének az érzése. Mert a gondolat, hogy ura ellen valami perfidiát követ el, mégis csak ott settenkedett hitvesi elméjében. Szentnek és bűnösnek vélhette magát. Elárasztotta egy belső pathos, a léleknek valami nekirugaszkodása. Némely pillanatban még is eszébe jutottak a gyerekei. De nagy makacsággal itt lezárta gondolkodását és nem folytatta tovább, hogy jobb lenne most azok meleg teste mellett ingre vetkezve feküdni, mint itt, miéderben virrasztani egy elmúlt korhely mellett, akit alijában véve nem is ismert.

A frissen berendezett kamarában, roppant, ereszkedett egy-egy tárgy; a ciklus hősnője, azért mégsem félt, de már túrmetlenül várta a bajtársakat. Már rég itt kellett volna lenniük, éjjel egy óra felé járhatott az idő. A fiúk megértek, de még csak megjöttek egy után. Nagy zúzó, énekszóval, nagyon emelkedett

lelkiallapban valamennyi. Vagy ötven lehetek, a két ismerőssel együtt. Mind kezét csókolták az asszonyoknak, az egyik letérdelt előtte és szólt:

— Jöttünk, hogy a közzokás ellenére tort üljünk fölötté. Mi vagyunk a vidék, hol egykor — őt is — ringatta reménye. Csiba Pest, csiba törvény. Ma pedig ezt a spítályt széthányjuk... Mivel magyarok vagyunk. De józanok mind. És köszönjük Neked, Nő, az Ő nevében... Éljen!

A szónokot felemelték és háttérbe szorították. Egy vörös képű, öregebb ur állott elő és beszédet tartott a halott költőhöz:

— István! Mi vagyunk itt magyar költők, barátai. Emberek, bolondok, akik rövid énekelhető sorok írásából akarunk megélni és elérzünk és elhozunk, mint a hogy te veled történt. Mert én tudom Te miben multál ki, rendetlen korszakban és sok érzelemben. A mikorra a haza megismert és rájöttél, hogy a papirost végig kell írni, mindennek vége volt...

A szónok sirni kezdett és társai követtek példáját. A mámoros férfiak hirtelen örülete, a csókölözés kedve kitért rajtuk, összeültek, szájon csókolták egymást, aztán ráborultak a halottra, úgy, hogy az megmozdult fekhelyén és azt csókolták:

— István! kedvesünk, barátunk! Pistám, Istvánom! Épen, hogy fel nem sirták. Erős toroku legény volt valamennyi, edzett vidékiek, akiket ez az — akkor különösen sváb — Pest nem tudott megenni, még csak megpuhítani sem. Berobogtak ide mint vad hunnuszok, szétütöttek a kiadók, sőt a szabók között is, erővel magyarosítottak és évtizedek óta itt éltek, de vidéki külsővel, szokásokkal és a nagy városban mindig találtak egy kis városias korcsmát, a hol otthoni ételeket ehettek, tiszta bort ihatlak. Azonban nem volt valamennyi költő és a legnagyobb szerepet közöttük egy kis tömör ember játszotta, aki mindig írni akart. Az apja mézáros és nagy kártyás, neki vágott, érte kártyázott. Ő volt közöttük a gazdag, a mecenás, a helyettük verekedő. A "fajgyűlölet költőjének" neveztek, pedig egy, az izraeliták ellen irányuló rövid prózai nyomtatványánál egyebet sem szerzett soha. Most is, vékony, nagyon kelemetlen hangon belekiabált a kamarába:

— A zsidók...

— Pszt! — szólt a költők egyike, aki ismerte a viszonyokat. Intett a virrasztó asszony felé, akinek különösen erős és dus fekete haja, valamint fehér teli képének orrának csigavonala kissé merész, délszaki volt.

— A tető ölte meg! — szólalt meg egy másik szomoru költő. — Kérdőleg néztek rá s egyszerűsmind mindjárt támadásra készen. És ő is kancsi kerek szemmel nézte az ajtót, hogy a mai mulatság ne végződjék azzal, a mivel rendszerint végződni szokott: — őt megverik.

— A tető, amilyet a magyar hazában alább építenek, mint az alapot. Rázuhanat...

Az általános értékű, de nem igen értelmes kijelentés tetszett és a "kopasz gazember" — mert így nevezték — egyszerre ura lett a helyzetnek. Ő volt közöttük a legjobban elázva, de ke-

gyetlen és metsző józansága bele-bele villámlott még. Körülvetették, "meghalljuk" ozták, mert szerették hallani, bár tudták róla, hogy romlott fantáziája miatt képtelen két kis igazságot is egymásba fűzni. Erkölctelen, beteg, kéjenc és falánk, de nagy tisztelgetnek örvendett kártársai között, mert ő tudta közöttük — sőt a politikusok között is — legjobban a magyar közjogot, a radikálisat, az alkotmányosat. És ennek ellenére vagy épen ezért pecsovics vagy felekezeti lapoknál szolgált, a legnagyobb kéjjel. Megszokta, sőt meg is szerette azt a magyar állapotot, hogy a büszke író a szolgáló politikust szolgálja — igen olcsón. Elzüllyve, elkeseredve bántott mindenkit, még barátját, a kiterített és kihűltet is.

— Ide irta magát, itt van, te akartad. Ide kívánczoltál és ne sirassátok őt — csiba, te! — mert soha életében nem volt jobb dolga, mint a pár hó alatt a kórházban. Feküdni délután lázban — az jó, az ember mindig szomjas és mindig ihatik, — feküdhett, álmodozhatott, képzelődhetett. Az újságok mindennap kiírták hogy van, mit beszélt a professzora? (Ezért az orvospecér halás volt hozzád, nem gyógyított, pezsgőt irt fel és finom befőtt gyümölcsöt, amerikai!) Végre az állim etetett, az történt veled, a miről ti költők mindig álmodoztok. Hogy a nemzet kitartson benneteket!

A kancsi ember prüszkolt, krárogott, a fajgyűlölet költője egy

kézi cognacos üveget nyújtott neki át, helyesebben megittatta, egy másik bajtárs pedig — váratlanul — kis poharakat vett ki a nagy kabátja zsebéből és egy üveg tokajt is. Az asszony is kapott poharat, beleerőszakolták a kezébe; megzavarodva és megfélemlítve e vad hunnus hadtól, koccintott és ivott velük ő is. De határozottan ellentállott, a mikor egyikükjék erőnek-erejével meg akarta itatni a halottat is. De nem tudta megakadályozni, hogy a fekete terítőt végig ne öntsék. Egészen megvadultak, ordítottak, rittak, kacagtak, össze-vissza szónokoltak, csak akkor hallgattak el, amikor a kancsi megértette magát, hogy a költő érdemeit akarja vázolni az eszmény előtt. Papi poseba vágva magát, a közbeszólókhoz legorombáskodva szólt:

— Nyugati hajlamaid voltak és balkán erkölceid. A műveltség német, a véred tatár. Ez Magyarország intellektusa, ez a magyar genie, ebbe büfünk és pusztulunk bele — pasz. Nétalántán és hovatovább másképp lesz, de mi még balladákat írunk, balladákat. Kerested és megtaláltad, tisztelt barátunk, ez ötven év előtt elmúlt nyugati időket, megtaláltad. Késtél, mint a hogy mi mindig késünk. Várunk arra, a mig az idegen megtalálja a formákat és mi beletörjük magunkat. Össze-vissza kinozzuk, formálanitjuk magunkat. Hovatovább. És az eszed, az a Hegel doktoré volt, de a gyom-

rod — reformált hitvallásu kántortanítóé. A hagymás ételek, a paprika, a nagyralátás, élni azért, hogy dicsőséget arassunk azok előtt, akiket nem becsülünk! A szerelem? Tiszta voltál. Eiesábitott leányok csábitottak el. A ficsurak a te verseiddel kurizáltak az uri leányoknak és te soha sem láttál közelről uri lányt. Család, gyermek... Okos, hogy, a költőknek magvuk szakadjon. Ha beteg hitüket, érzésüket, jellemrontó fantáziájukat átörökítik írásaikban, ha az emberiség oly bolond, hogy velük, a neveltenekkel nevelti magát, legalább husban, vérben örökösük ne maradjon! Petőfi Zoltán...

Lehurrogták, összenyomkodták, de megint szóhoz engedték. — Végzem, — mondá komor pátosszal — te voltál a készülődés, mi vagyunk a nyavalygás és Magyarországé a jövő! — Kiabált, a hogy csak tudott, úgy, hogy az asszonyknak be kellett fogni a füleit. A költők nem tudták, megverjék-e, vagy megcsókolják, izgatottan vették körül. A nagy zajra bejött a szolgáló is:

— Uraságok, reggel van! Kinyitotta a kamara ablakát és a havas márciusi reggel friss levegője fölfrissítette és józanította a virrasztókat, akik jórészt tavasznak öltözködve, dideregni kezdtek. Sápadtabbak, halottabbak voltak, mint maga a halott.

— Mily szép, a mint itt fekszik! — nézték, mondták, hullámos nagy haját megcsókolták. — Az asszony is bucsuzott volt, aztán a férfiak tüntető diszkrimináció mellett ment kifelé. Az igazi világosság, az igazi élet megcsapta; fölkélezett, boldog volt.

Az ajtóban a férje már várt rá, zölden a polgári dühtől, mert a feleségét e kék és piros — nyári — nyakravalós alperesek között találta. A halottra egy ofenzív és megvető, ugynevezett lovagias pillantást vetett és brutalisan megfogta az asszonya kezét:

— Végre rátalálok, itt! Mit kerestett itt, ennél, ezek között... A gyerekeit ott hagyja, ide jön chez...

— Kötelességet teljesíttem, — mondá az asszony gögösen és kirántotta karját az ura kissé erőszakos fogása alól. Végig mérte az urát, megvetően, alkalmasint azért, mert az nem halt meg. A férj kissé megdöbben:

— Ugy?! — szólt és fölemelte a kezét. De lebecsültotta, amint látta, hogy öklök veszik körül. Elbocsájtotta az asszony kezét és gyors lépésekkel távozott. Menés közben hirdette ki az itéletet:

— Itt maradhat. Haza többet nem!

A ciklusok hősnője a kórház kapujában egyedül maradt az urakkal. A lába roskadozott, a lélekzete elállott. Most látta csak be, mit tett, mi történt vele. De erőt vett magán, nyelt egyet, lélekzett és szárazon szólt:

— Az urakkal maradok. Az emlékének fogok élni. Leszek lelkeinek a kedvese!

Visszaforult a halottas kamara felé, a hol már csinos barok bronzkoporsóban feküdt a költő, a kinek ime, volt már drámája, volt már kedvese is, szédült egy kis családot, férjtől feleséget, kis gyermekektől anyát vett el. Mint lyrai és magyar poeta konzolidálva volt.

CSITT-CSATT

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

Szóval szombaton hajnalban valami jutott a Mihály eszébe.

— Hopp! — kiáltott fel, — baj van!

Rögtön szólította a kis ökröket s befogta a szekere elé a járomba. Még a gubáját is felvette a szekérbe. Restelkedett egy kicsit a jámbor állatok előtt, hogy félreértik. — más nem látta, — hát magyarázóan odavette:

— Menjünk vissza, picikém! A kemencét meg kell csinálni, mert nem tud az asszony hétfőn kenyéret sütni...

A két ökrök bizonynal jónak látta a dolgot, mert rögtön megindult csendesdeden a poros uton. Hát persze, hétfőn kenyérsütés, így szokott ez lenni rendes gazdasszonynál.

A kapu már nem volt nyitva, takarosan be volt a téve, még a vesszőguzs is fönt volt rajta; ez a sövénykapu zárója. Hanem az asszony meglátta az ablakon, hogy itthon a gazda. Kiszaladt, kinyitotta a kaput, s az ember egy szó nélkül beállott az udvarra.

Leugrott, hátra ment a kertbe s neki gyürkőzött sárt csinálni, napraforgó-köröt szabni a kemencéhez.

mesen várja őt egy puha, paplanos, melegített ágy!

Délre készen is lett vele. Nagyon takarosan sikerült, maga is megcsóválta rá a fejét. Még ha sokszor próbálnám, — gondolta magában, — tultennék a cigányon a mesterségében.

Felballagott az udvarra a kertből.

De az ökrök is az ölbe, a guba is lekerült a szekerről.

Az asszony jön elibe, mintha semmi sem történt volna.

— Gyűjjön na befelé, édes uram. Kész a paprikáshal...

Az emberke megvakarta a fejét a kalap alatt s restelt szót szaporítani.

Bement, leült a lábas mellé s belekóstolt.

— Ó! — mondta, — e mán jól! E mán gusztusomra való. Látod hékám!...

És az asszonyka csendesesen, édesen mosolyogva nézte az emberét, aki jóízűen falatozott. Várta, hogy neki is hagyjon a pompás halpaprikásból. Az se baj, ha nem hágy, csak itthon ragassza a drága hála, egye meg.

De eszi is, nyeli, mint a gém. Mert hát hiába, mindig jó az — ami jól!

szasan
mennyi
többé-
lálni,
betegné
vosság,
Végzet
dasági
Ez
hatatlan
rozottan
vasót,
posvány
folyomá
pen a g
vezkedő
mészete
csüdes
réven
nul bek
"Nem
ianen a
De kere
Nyitva
bütt ne
Keletne
lenditem
sege ré

sem történik semmi változás — határozottan állást foglal, javasolni fogja, hogy a párt nyúljon végre az illó fejtverés: elerkezett a passzív ellenállás ideje!

Kzen is elgondolkodott az az elnemes szemléldő ur. Passzív ellenállás!... Aki nek nincs mit emni, de nem is eszik, ő azért sem eszik!... Ez az Igen, a passzív ellenállás, az termi meg rendesen azt a bizonyos gyakran emlegetett erkölcsi dadit.

Egy este, ahig egy héttel karácsony előtt, kelkendezve hozta a szundikáló pártkörbe Torday faradhatatlan irrodavezetője, Rejes ur a Bajorországban megjelent brosurát.

„Rodostóba!” írta: Bezdédy Mihály. Megdöbbenben komor, perspektívájában folhatatlanul dokumentált, vissza nem fojtható hazafiúi elkeseredéssel töltött iras volt az. Mintha maga a fejedelem diákja, a hű Mikés hívna a nemzetet: jöjjetek, ve-reim! ide, inkább ide, meghalni szabadon itt, idegenben, semmint rabigában senyvedni el ott!...

Deák Ferenc tanítással kezdődött. „Félénk, söt gyáva az, aki önszemé-

— 121 —

szasan immerálni semmi gyakorlati eredménynyel nem jár. Ideig óráig lehetne többé-kevésbé csillogó formulákat kitálalni, de a formula mindig olyan, mint a betegnél a csillapítószert: nem gyökeres orvosság, csak leplezi, esetleg enyhíti a bajt. Végzetünk: a két állam ellentétes közgazdasági érdekei — —, stb. stb.”

Ezután bizonyítja Bezdédy, megtámadhatatlan történelmi adatokkal, s bár határozottan ki nem mondja, — rávezeti az olvasót, hogy az események, illetve az elposványosodott helyzet történelmi és logikai folyamánya egyéb már nem lehet, sőt éppen a gazdasági megerősödés alapján szerveződő modern demokrata politika természetes folyamánya, előreláthatólag: a csöndes, a gazdasági és a szociális evolúció révén önmagától, szinte meggátolhatatlanul bekövetkező elszakadás...

„Nem arról van szó, hogy kivonuljunk innen a Kárpátok alól! — írja Bezdédy. De keressünk új érintkezési kapcsolatokat! Nyitva az ut elöttünk kelet felé, ha egybűt nem lehet, kerülhetünk arrafelé is! Keletnek kell irányítanunk a nemzet fellendítendő kereskedelmi és ipari tevékenysége révén anyagi érdekeinket — s ott,

— 124 —

szel, de egészen közel volt az államtitkársághoz és aki számos esetben szolgált már kecsesített formulákkal a pártnak, ő olyan mit emlegetett, igen óvatossan, hogy bizony egy kis elszántság lendítene a helyzetem, az tagadhatatlan! Az illető hamvakat azonban nem lehet az országból mind kivinni, de talán egyelőre, építkeztethetünk egy díszes mauzóleumot ott Rodostóban! (Ez az eszme fölötted megnyerte a művészkörök tetszését is!)... Ámug a mauzóleum elkészül, sőt minden történhetik addig, — és, ha erre sem reagál Bécs, folytatni lehet majd a mozgalmat úgy, hogy azután a hamvak fele Kassán maradjon s másik felet csakugyan kivihetjük nagy tüntetéssel Rodostóba, ha sikerül a közvéleményt de kivált a meggyekt is megnyerni az ügy-nek!

Ezt hírté vittek hívei Tordaynak, aki még mindig: kezelt OTVOSA szigorú rendeltetere könnytelen volt a szobát őrizni. Tordayt a gutatútes kerülgette, úgy felháborodott a másik prókátor ajánlatán. — Micsoda galádiaság! — tombolt dübben a hatalmas koponyájú ember. — Ki merészelne szemérmőtörő kézzel megdolgálni azokat a drága hamvakat!...

— 128 —

a baráti érzelmekkel hozzánk fűződő, söt rokonomi törökség, a jóindulatu fényes Porta hajlandósága módot nyujt, hogy gályánkat eljuttassuk a nyugoti, a többek közt akár a nagy-német érdekek közelébe is.”

Ezután mind szinesebb, mind képletesebb lett Bezdédy szava.

Képei s hasonlatai mögött megcsillogtak a német dinasztikus érdekek s végül felkiáltott:

„Rodostóba!... Mintha a fejedelem szelleme intene! Az ő felke mutatja arra a mi utunkat!

Igen! Rodostóba! Ahonnan hamvait hasashoztuk, vigyük oda viseza! Hogy ott legyen az oltár, amelyen a magyar sziv áldozik!... Itt, ma már nem is annyira a miénk ő, mint amennyire a miénk tudna lenni ott, a lelkere, a sorunkra, a boldogulásunkra gyakorolt eleven hatásával, éppen ott!

És azt kérdezem a magyar lelkiismerettől: jelen viszonyaink között biztonságban tudhatjuk-e a szent hamvakat, a nemzet drága ereklyéjét, itt!?

Föl, honfiak! Hatalmas tüntetés mutassa meg a világnak e lovagias nemzet érzelmefélét ün-

— 125 —

Igy azután harmadnapra teljes lett a kavarodás mégis csak. — Ebből forradalom lesz! — mondotta a partizének a sarkozó méltóságos ur. Ha nem is forradalom, de partizomias bizonyosan, ha a vezetők ezúttal se nyilatkoznak. Bezdedy végre is a mi emberünk a partból eddig nem lépett ki... Mit szól hozzá a vezér?... Mit szól Forray?... Azok semmit sem szólnak. Már ekkor zsufoltva volt a partizor. Megörült az a vén... Eh, operetti! Szó sincs róla, nem olyan operett ez!... Akkor csak ostobaság!... Vajjon!... Valami szándék csak vezette! Bátor beszéd, annyi bizonyos, alapszópedig igaza van!... Kiváncsi Rákóczi halm-vált! Kiszívesszesség! A kasszák se néjék! A kormány se engedne meg!... Mi köze hozzá a kormánynak? Az lenne még szép! Jussunk van hozzá! Ahogy behoztuk, ki is vinnék! Erre nincs osztás sem! Ugy van! Nem bíbberes nemzet ez! Ebbe idegen beleavatkozást a nemzet meg nem tűrhet! Egy szálig talpra állunk!... Az a másik prokator, akinek szintén virágzó ipodája van s aki már kétszer kö-

— 127 —

— 126 —

tudatos irányítását. Lássák, akiknek felténi való érdekeik fűződnek e nemzet sorsához, lássák, hogy erejüknek is mentjük már: "vigyük vissza Rákóczi hamvait Róbertóba!"

Az öreg urak igen bágyadtan fogadták a dolgot a Körben; majd hazaviszik a brosurát s odahaza, vacsora után lapozgatnak benne. Az alsózók és tarokkozók csak úgy osztás közben pillantottak a füzetbe s annyit mondtak rá:

— Tán megbolondult az öreg Miska bácsi!?

A sajtó is vizenyösen fogadta — s csakolyan ázóttan a közvélemény.

Dehogy is lett abból forradalom, sőt már-már beléstepedt a latyakba az egész vállalkozás.

Fejes ur harmadnap a délutáni gyorsal, a gavallérvonattal felutazott Bécsbe.

Erre másnap, néhány bécsi lap megállapította a legújabb magyar forradalmi jelenséget, mutatványokat közölték a füzetből s azokat a mutatványokat, mint bécsi telefonjelentést, leadták idehaza is az estilapok, trombitájába fújt "A Dél" — s reggel a mutatványokat közlő lapokat lefoglaltatta az ügyészség.

A nemzet elment a közelmúltban a legvégéig. Kémekezzünk!... A kivánságoknak a lehetőségekhez kell alkalmazkodni! — mondotta Kossuth Ferenc. A szuverenitás egyik tényezőjének nem szabad bizalmatlanságot felkelteni! — hirdette Apponyi. Más az ellenzéki politika, a kivánságok politikája, és más a kormányzó politika, a tények politikája! — figyelmeztette parthíveit Kossuth Ferenc. Százszázszor szürönyal szemben nem lehet állást foglalni! — szöno-

lyet felté, midőn hazájának sorsa forog kérdésben; de ki maga nem fél, hanem felté a hazát, óvatos nem azért, hogy magat baj ne érje, hanem hogy a haza ne szenvedjen: az nem félünk s nem gyáva... Amnyi baj es veszély között, mely Magyarország politikáját évszázak óta fenyegeti, Deak Ferenc az államférfiakat keltőre inti: szilárdságra es óvatosságra. Jögedni ott, ahol az engedés öngyilkosság, kockázati ott, ahol arra szükség nem kenyszerít, egyaránt bün a nemzet ellen! Elkerült az idő, amikor már öngyilkosság minden további halogatás is, — amikor életkenyszer a legvakmerőbb kockázás is.

— 122 —

— 123 —

kolta Komáromban Apponyi. És ami a közgazdasági vonatkozásokat illeti: Magyarország csak akkor fog Ausztriával szemben, önálló vámterület esetén is, sikerrel érvényesülni, ha vele gazdaságilag is egyenrangú ellenfél lesz! — konstatalta Sztérényi József.

Elég volt! Így már nincs boldogulás. Amit a kormányzat tehát el nem végezhét: végezzük el azt társadalmi uton!

A magyar állami önállóság doktrínér álláspontja s a monarchikus egység között áthidalhatatlan ür van. Ezt az ürt tétel törvényekkel nem lehet betölteni. Két egymástól független államnak egy uralkodó alatt való létezése a politika tudománya és a kormányzás művészete szempontjából tökéletlen állapot, alig megoldható kérdés. A serpenyőnek vagy erre, vagy arra, billennie kell. Az egyensúlyban tartásnak ez a művészete sok uralkodói erőt és államférfiúi bölcseséget megemészt anélkül, hogy ennek a nyugodt létezésén kívül más látható eredménye volna, holott emyi erő más szerencsésebb államban a haladás nagy sikereit tudná megteremtteni.

E végzetserü történelmi tényen hosz-

Magyarországi ujság hírek

Magyarországi gyárosok anarchiát emlegetnek.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága Chorin Ferenc elnöke mellett igen látogatott ülést tartott, melyen dr. Fenyő Miksa ügyvezető igazgató jelentést tett mindazokról a munkás- és tisztviselő-mozgalmakról, melyek a legutóbbi időben különböző budapesti gyárakban, főleg a gépiparban lezajlottak. A munkások és tisztviselők a gyárakban vezetésben önhatalmúan változásokat idéznek elő. Igazgatókat, főtisztviselőket elmozdítanak, másokat ültetnek helyébe, a vállalat tulajdonosának minden megkérdezése nélkül, állandóan újabb és újabb berkövetelésekkel lépnek fel, egyszóval a termelésnek minden lehetősége anarchiába fullad és a magyar gyáripar, de különösen a gépipar a legválságosabb idejét éli. Utalt arra, hogy éppen a gépiparnál mennyire kötelességünk volna vigyázni arra, hogy itt a termelésnek valamely fontosságát fentartsuk és átvezessük ez iparágat a béke idejére, lévén ez az egyedüli magyar ipar, mely nagyban és egészben még a demarkációs vonalon innen van. Ha a gépipart zsákmányul odaadjuk az anarchiának, akkor számolnunk kell azzal, hogy komoly ipari termelés itt többet sohasem lesz; felesleges rámutatni arra, hogy ez az ország rekonstrukciója teherviselési képessége, városi kultúra szempontjából mit jelent. De nyomatékkal akar utalni arra, hogy nemcsak a polgári osztályra jár az ipari termelés e megbontása szomorú következményekkel, hanem a munkásság is ónaaga alatt vágja a fát, amikor követeléseiben nem akar mértéket tartani és az ipari termelésnél multhatatlanul szükséges fegyelmet, amelyben azelőtt a szociáldemokrácia mindig előljárt, lerombolja. E pillanatban nem lehet mást tenni, mint komoly momentót intézni egy kormányhoz, mint a munkássághoz és ezt annál inkább kötelessége a Szövetségnek megtenni, mert kétségtelen, hogy az ipari termelés rendjének megbontása nem maradhat hatás nélkül azoknak az államoknak az elhatározására sem, amelyek a közeljövőben sorsukat eldöntik. Az igazgatóság tudomásul vette az ügyvezető igazgató bejelentését és elhatározta, hogy a magyar iparban, különösen a gépiparban legutóbb történteket egy memorandumban foglalja össze, amelyben rámutat a viszonyok súlyos következményeire, melyek az ipari termelés terén és szükségszerűen az ország finánciális helyzetében is bekövetkeznek, rámutat arra, hogy a termelés e rendjének felborítása nemcsak a polgárságot dönti bajba, hanem az ipari munkásságot is és kérni fogja a kormányt, hogy egész erejével gátolja meg a további rombolást. Meglátja az ügyvezető igazgatót, hogy e memorandumot személyesen adja át gróf Károlyi Mihály miniszterelnöknek.

Konstantinápolyi magyarok visszaérkezése Budapestre.

Minap hajnalban érkezett haza Trieszt felől a Konstantinápolyból kiutasított magyarok egy csapata, valamint a keleten rekedt katonákból egy csapat legény és néhány tiszt. A hazatért magyarok egyik vezető alakja a következőket mondotta el szívenvedésekkel teli hazatértükről:

— Midőn a török fegyverszünetet aláírták, az csak németekről, osztrákokról beszélt, mint akiknek el kell hagyni a török fővárost, de a magyarokról szó sem volt. Az angol megbízott szerint azt lehetett remélni, hogy a magyar kolóniának nem is lesz semmiféle kellemetlensége, azonban, mikor az olasz parancsnok megérkezett, haladéktalanul kijelentette, hogy a magyarok semmi szín alatt nem maradhatnak. December elején az osztrák-magyar nagykövetség eltávozott, csupán Herzfeld Emil konzul maradt ott, az is csak mint magánember és bármennyire igyekezett is összeköttetéseit felhasználni, nem segíthetett a magyarok dolgán. Szarazöldi összeköttetés már nem volt, akik Oroszországon át akartak elutazni, azok Odesszában rekedtek, mert a bolshevik bandák miatt nem lehetett tovább utazni. A bolshevikek ugyanis minden utat meztelenre kommunizáltak. A török kormány a Resid pasa nevére közölte a magyarok és osztrákok elutazására. A gőzös semmiként sem volt alkalmas a téli viharok idején hosszabb tengeri utra és be rendezve sem volt nagyobb csapat személy szállítására. A magyar kolónia megegyezett a keleten rekedt osztrák-magyar katonaság parancsnokával, aki katonáival ugyahogy rendbe szedte

a rozszant Resid pasát, ennek ellenében a gőzökre behajóztak ezerkétszáz legényt és harminc főnyi tisztet is. Egy, hogy a két-százötven személy befogadására alkalmas gőzös ezeröttszáz utassal vágott neki a viharos tengernek, január 6-án. Az aknaveszélyt szerencsére elkerülte, egy olasz pilóta vezetése mellett, de kormány javítás miatt már másnap be kellett futnia Galipoliba. A viharos tengeren a katonaszakácsok nem bírtak főzni, napokon át meleg étel nélkül maradt a rengeteg utas, köztük annyi gyermek és asszony. A tarantói szoroson át végre Triesztbe értek, hol az olasz királyt várták másnapra és a befutó hajónak két óra időt adtak összes utasa és rakománya kihajózására. A legtöbb podgyász a hajón maradt és a török kapitány azt azonnal a maga részére kommunizálta. Triesztben marhaszállító vagonokba szállították a hazatért honfitársakat, aként, hogy egy utasra alig egy fél üldhely maradt egy kemény fapadon. Minden étel nélkül jöttek a hosszú uton, nagy megállókattal, s hol az olasz, hol a délszláv kellemetlenkedéseket tűrve, mert voltak elég hősök a megszülők minden állomáson arra, hogy pillanatra nem engedték kiszállani sem gyermeket, sem asszonyt, hanem józaién nézték az állati módon összezúfolt serencséléneket. Midőn Csáktornya után a első még magyar állomásra érték, hol már európai emberek várták a vonatot, sokan sirva fakadtak:

— Végre emberek között vagyunk!

Az osztrákok Pragerhofon külön váltak a magyar csapattól, mely hajnalban érkezett Budapestre.

Leányok a patikában.

A háború második időszakában, amikor a gyógyszerészek legeslegnagyobb része a hadsereg kötelékébe tartozott, a patikák egyikében-másikában a leányok jutottak szerephez és pedig olyanok is, akiknek kellő képzése nem volt. Ezek a szorgalmas és takarékos teremtések nagy buzgalommal készítették az orvosságokat, amely ténykedésük ellen a nagy zenebona idején nem igen emelték kifogást. Most azonban, hogy az okleveles gyógyszerészek az egyenruhától megszabadultak és állás után néznek, azok ellen, akiknek oklevelük nincsen s így joguk sem lehet ahhoz, hogy a recepteket gyógyszerkékké gyurják, mozgalom indult meg. Az első beadvány a gyógyszerészségdek révén az aradi egészségügyi bizottság elé került s ebben arról van szó, hogy az aradi patikák egy részében olyan viszonyok uralkodnak, amelyek törvénytelenek s a város közegészségügyét is veszélyeztetik. A segédok eme állítását az ülésen jelen volt orvosok is igazolták, akik megállapították, hogy egyes gyógyszárakat nem oklevelesek vezetnek és hogy recepteket leányok készítenek. A bizottság mindezek után úgy határozott, hogy a főkapitány a szükséges lépéseket tegye meg, a veszedelemes helyzetnek véget vessen és pedig részben azért is, hogy az állás nélküli okleveles gyógyszerészek alkalmazásához jussanak.

A Selmec-i erdészeti diákok

A selmeci erdészeti és bányászati főiskolai hallgatók vasárnap délelőtt fölvonultak a Várba, hogy választ kapjanak arra, hogy a csehek által megadott Selmecbánya helyett Budapestben folytathatják tanulmányaikat. A selmeciek a praktikus kiképzésnek legmegfelelőbb Gödöllőt szeretnek, annál is inkább, mert a község is szívesen látná a diákokat. Küldöttségüket Károlyi Mihály elnök és Berinkéy Dénes miniszterelnök fogadta. Melles Ernő, az Egyetemi Kör elnöke, a budapesti egyetemi hallgatók nevében, Héder István pedig a selmeciek nevében beszélt. Major Rózsa István, a gödöllői nemzeti tanács elnöke nyújtotta át Károlynak a község egyhangú határozatát, mely szerint Gödöllő szívesen fogadná a diákokat. Károlyi Mihály válaszában biztosította a küldöttséget, hogy kérdésük úgy az ő, mint a kormány részéről a legnagyobb fokú jóindulattal fog elintéztet nyerni.

Erdélyi nemzetiség jelvénye

A magyar nemzetőri kormánybizottság a félreértések elhárítása végett megállapítja, hogy az erdélyi nemzetiség jelvénye a sapka körül egy hat centiméter széles fehér szalag, a mellkasrészén négy centiméter széles vörös szalaggal.

Vallásoktatás az iskolában.

Kedden délelőtt az összes vallásfelekezetek kiküldötteiből álló deputáció kereste fel dr. Kunfi Zsigmond közoktatásügyi minisztert, hogy átadja neki az összes vallásfelekezeteknek minapi gyűlésén hozott ama határozatát, amely tiltakozik a vallásoktatásnak az iskolából való kiküszöbölése ellen és azt kívánja, hogy e kérdésben való döntés előtt a vallásfelekezetek képviselőit is meghallgassák.

Kunfi miniszter a küldöttség előtt kifejtette, hogy mint szociáldemokrata, azért lépett be a kormányba, hogy elveit és eszméit megvalósíthassa s a hatalomnak csak addig van az ő szemében értéke, amíg ezt a célt szolgálja. Ő mint közoktatásügyi miniszter ma is azt vallja, hogy a teljes lelkiismereti szabadság mindenki számára csak úgy biztosítható, ha a szociáldemokrata program szerint a vallás magánügyvé válik és ha annak követ-

keztében az iskolákban sem tanítatja az állam a vallást. Minden szülőnek és minden egyháznak azonban jogában kell, hogy álljon az iskolán kívül vallás tanítani mindazokat a gyermekeket, akiknek szülői ezt kívánják. Hangsúlyozta azonban a miniszter, hogy ez az ő egyéni és pártálláspontja, a kormány ezzel a kérdéssel még nem foglalkozott. A miniszter válasza után a küldöttség egyik tagja gróf Károlyi Lászlóné azt a kérdést intézte a miniszterhez, hogy ő a kulturharc álláspontját áll-e? A miniszter erre azt válaszolta, hogy korántsem. Az ő kívánsága csupán a legteljesebb lelkiismereti szabadság biztosítása, amely a hívés és nemhívés szabadságát adja meg mindenkinek és mentesít mindenkit a lelkiismereti kérdések kényszeré alól.

HERÓDIÁS.

REGÉNY. — IRTA: GUSTAVE FLAUBERT.

A homályban ocsmány fegyverek csillantak meg, melyeket a barbárok eszeltek ki: szögekkel kivert buzogányok, a sebet mérgező gerelyek, krokodilok állkapcsájához hasonló harapófogók.

Egy szóval a tetrárkának Machaerusban negyvenezer emberre való hadikéssége volt felhalmozva.

Arra az eshetőségre gyűjtötte össze, ha metalan ellenségei szövetségi fognának. Am a Proconsul azt hitte, vagy mondhatta, hogy mindez a rómaiak elleni harcra van itt és Antipas egyikezett a dolgot kimagyarázni.

Nem az övéi; a rablótól kell tartania, meg azután az arabok is fenyegetik. Egyébként mindegyik eme készletet az apjától örökölte. S ahelyett, hogy a Proconsul mögött járt volna, előtte ment sebes léptekkel.

Majd a fal mellé állt s igyekezett elfedni azt tőgájával, úgy, hogy könyökeit szétfeszítette; azonban egy ajtó magasabb volt fejénél. Vitellius észre vette s tudni akarta, mi van az ajtó mögött.

Csak a babyloni tudja kinyitni. — Hívd be a babylonit. Megvárták.

Apja az Eufrátes partjáról jött, hogy felajánlja szolgálatát a nagy Heródesnek, ötszáz lovasal érkezett a keleti határok védelmezésére. A birodalom felosztása után Jászim Fülöpnél maradt és most Antipast szolgálta.

Csakhamar megjelent, vállán ijjal, korbáccsal kezében. Sokszínű szalagok szoritották erősen lábikráit. Izmos karjai ujjatlan tunikából nyíltak ki, szörmesapka árnyékolta be arcát, melyen a szakál gyűrűbe volt kisütve.

Előtt úgy tett, mintha nem érné a tolmácsot. De Vitellius egy pillantást vetett Antipásra, aki nyomban ismételte a parancsot.

Erre Jászim neki vetette két tenyerét az ajtónak, mely a falba esuszott vissza.

Meleg levegő lehelte elő a homályból. Kanyargó folyosó vezetett lefelé. Megindultak azon és egy üregbe értek, mely a többi valamennyinél nagyobb volt.

Az üreg végében boltozatos nyílás nézett a szakadékra, mely ez oldalról a várat védelmezte. Jerikói lóncz kuszott a boltozatra, melyről nyílt kelyhű virágok csüngtek alá. A földön egy erecske mormolt.

A falak mellett fehér lovak álltak, talán egy száz körül és árpát ropogtattak, a szájukkal egymagasságban levő deszkákról. Mindnek a sörénye fehérre volt festve, patájukat szövet burkolta s a két fülük közötti csimbók-ször patóka gyanánt terült el homlokukon. Igen hosszú farkukkal lágyan verdesték csánkjaikat.

A Proconsul a bámulattól elnémítva állott meg.

Csodálatos állatok voltak ezek, karcosak, mint a cigyók, könnyűek, mint a madár. Versenyt futottak lovaik nyílával, föld-

reterítették az embert és hasába haraptak, kitaláltak a sziklák zürzavarából, átugrottak szakadékok felett, s egy teljes naphosszat elszárguldtak a rónán viharsebes vágatásban; s egy szóra visszahököltek.

Mihelyt Jászim belépett, feléje mentek mint a juhok, ha pásztoruk közibük mén és nyakukat előre dugva nyugtalanul néztek reá gyermekszemmel. Pusztaságból rekedt torokhangon feléjük kiáltott s a paripák nekivadultak, ágaskodtak, ráéreztek a szabadságra, futni akartak.

Antipas félvén attól, hogy Vitellius megfosztja a paripáitól, lehozatta őket e helyre, amely külön az állatok számára készült ostromok esetére.

— Ez az istálló rossz — azólt a Proconsul. — esetleg mindannyit elveszítet! Csináld meg a leltárt, Sisenna!

A publikánus tábléskát húzott ki övéből, megszámlolta a lovakat s följegyezte.

A kincstári jövedékek behajtói meg szokták vesztegetni a kormányzókat, hogy aztán kifoszthassák a provinciákat. Sisenna mindenfelé szétszágalszott vizsla fejével, hunyorgó szemével.

Végre visszatértek az udvarra. Kerek bronzlapok vörölettek itt-ott, melyek a ciszternákat takarták. Sisenna észrevett egy a többinél nagyobb, mely nem kongott rendesen, ahogy sarkával rálépett. Valamenyit újra végig kopogtatta, aztán lábával dobogva felkiáltott:

— Megvan! Megvan! Itt a Heródes kincse!

E kincsek kutatása rögeszméje volt a rómaiaknak.

Nem is léteznek, esküdt rá a tetrárka. Azonban mégis, mi van e bronzlap alatt?

— Semmi! Egy ember, egy fogoly.

— Mutasd — mondta Vitellius.

A tetrárka nem engedelmeskedett; mert így a zsidók megtudták volna titkát. E vonakodás türelmetlenné tette Vitelliust.

— Nyissátok föl! — kiáltotta lictorainak.

Mannaej látta, hogy mire készülnek. Azt hitte, mikor meglátta a lictorok fejszójét, hogy le fogják fejezni Jochanánt s megállította a lictort az első csapás után, melyet a bronzlapra mért. A bronzlap és a kövezet közé valami kámpó félet illesztett, aztán nekifeszítvén hosszú, sovány karjait, lassan felemelte; kinyíllott. Mindnyájan bámulták az öreg erejét. A fával bélelt bronzfödél alatt ugyanoly méretű csapóajtó volt. Egy ökölcsapásra ketté nyíllott; ekkor egy lyukat pillantottak meg, egy mély üreget, melybe korlát nélküli lépcső kanyargott, s akik az üreg szélé fölé hajoltak, fenekén valami különös, valami riasztó dolgot vetettek észre.

Egy ember feküdt ott a földön; hosszú haja egybeomlott az állatszörökkel, miket hátán viselt.

Főlkelt.

Homloka egy vízszintesen föléje boruló rásához ütődött, majd néha-néha eltűnt barlangja mélyében.

A napsugár ott ragyogott a tiarák csucsán, a kardok kosarán, forróra hevítette az udvar kököckáit; s párkányzatokról le szálló galambok az udvar fölött keringtek. Rendes körülmények közt ilyenkor szokott Mannaej magot szórni eléjük.

Most a tetrárka mellett guggolt, ki Vitellius mögött állt. A galléliek, a papok, a katonák gyűrűt formáltak körülük; mindenki hallgatott és szorongva várta a történéseket.

Előbb egy mély sóhaj hallatott, tompa, földalatti hang.

Heródiás a palota másik végében is meghallotta. Igézetől elfogva, átfurakodott a tömegben s figyelt, egyik kezét Mannaej vállára téve, előre hajolva.

A hang fölzendült:

— "Átok fejetekre, ti Farizeusok és ti Szaduceusok, viperák fajzatja, felfuvalkodott tömlők, visszhangzó cimbalmok!"

Fölsimerték Jochanánt.

Neve körülfutott a tömegben. Mások is odasiettek.

— "Átok reád, te nép! átok Juda árulóira, Efrájim részegkedőire, átok azokra, akik lakoznak a zsiros völgy tekenőjében s kik tántorganak boritalnak gözitül!"

— "Pusztuljanak, miként a víz, mely szertefoly, miként a esiga, mely kusván, elmállik, miként idétlen magzata az aszszonyállatnak, ki a napot nem látja!"

— "Szükség lesz ciprusoknak erdejökbe menekned, Moab, miként a vérebnék, s barlangokba futnod, miként a pátkányak."

— "Erősségek kapui bétörendek, dió héjánál könnyebben, falak leomlanak, városok leégnek; ám az Örökkönvaló ostora meg nem áll még!"

— "Vérben megfőrszti tagjaitokat, miként festő a gyapjút az ő sajtárában."

— "Szétszaggatja testeteket uj boronaképpen; husotok darabjait elszórja hegyeknek tetőjökre!"

Micsoda hódítóról beszél? Vitelliust értené. Csak a rómaiak tudnának ilyen irtást végrehajtani.

Néhány panaszszó jaidult föl:

— Elég! Elég! Hagyja abba! Jochanan még hangosabban folytatta:

— "Kisdedek hamuban fetrengenek az ő anyjoknak holttetemeik mellett! Éjnek évadján, kardoktól rettegve fogják keresni kenyerüket."

— "Sakálók marakodnak eson toknak felette, holott napnyugtakor agg emberek tanácskoznak."

— "A te szüzeid elnyomván könyűiket, hárfát pengetnek idegenek lakozásain és a te fiaid, a legderekabbak, gyűlölendik önön gerinczőket, mely leroskad

felette igen nehéz terheknek mlyától!"

A nép újra látta számkivetésnek napjait, egész történetének szerencsétlenségét. Az egykori próféták szavai voltak ezek. Jochanan, mint hatalmas csapásokkal, egymásután sujtott le velük.

De hangja gyöngéddé, zengővé, éneklővé lett.

Felszabadulást hirdetett, az egek ragyogását, a csecesmő karját a sárkány torkában, aranyat az agyag helyett, a rózsagyánant kiviruló sivatagot.

— "Ami pedig mostan hatvan kikkár, nem kerül majd többé egyetlen obulusnál."

— "Mikor jössz el, te, kibem remélek, kinek orcái előtt máris leborulnak minden népek, kinek uralmad örökös leend, Dávid Fia!"

A tetrárka hátra szökött, mintha Dávid fiának léte fenyegetés-ként meredne elébe.

Jochanan megtámadta királyváltáért.

— "Ninesen több király az Örökkönlön kívül!"

Majd kertjei, szobrai, elefántcsont-butorai miatt, melyek a gonosz Áhához teszik hasonlatossá.

Antipas letépte a láncot, melyen peesétje lógott mellén, az üregbe dobta s megparancsolta Jochanának, hogy hallgasson. A hang pedig felelt:

— "Kiáltani fogok, miként az erdőnek medvéje, miként a pusztának vad számára, miként a vajudó asszony-állat!"

— "A büntetés már bensődben vagyon, megvert Isten az öszvérnek meddőségével!"

A tömegben vihogások pattogtak ki, mint a hullámok egymáshoz verődése.

Vitellius makaesul ottmaradt. A tolmács közömbös hangon ismételte a rómaiak nyelvén, mind azt az átkot, amit Jochanan a magáén ordított.

A tetrárka és Heródiás kénytelenek voltak kétszer elszenvetni őket. A férfi zihált, az asszony pedig belemeredt a mélységbe.

A rettenetes ember fölfelé fordította a fejét, öklével megragadta a rácsot, hozzányomta arcát, mely olyan volt, mint a bozót, melyben két parázsdarab izzik:

— "Ah! te vagy itt, Jezabel!"

— "Megbabonáztad az ő szívet saruidnak nyikorgásával. Nyerítettél, miként a kaneal Nyoszolyádat hegyekre terítéd, hogy elvégezd áldozataidat."

— "Az ur elfogja ragadni arany fülönfüggőidet, bíbor ruháidat, szövet fátylaidat, karodnak pereceit, lábodnak gyűrűit, az aranyból való fétoldakait, melyek homlokodon reszketnek, ezüst süköridet, struetoll-legyőzöidet, gyöngyházás cipellőidet, melyeken tested ringatod, gyémántköveidnek büszkeségét, hajadnak jó illatozását, körmődnek irott színét, lágyágodnak minden mesterkedését és nem léssen kő elegendő a te paráznságod megkövezésére!"

(Folytatjuk.)